

Historie největší jezdecké sochy v Čechách

08.04.2010

Historie jezdecké sochy husitského hejtmana z Trocnova je starší než idea založení národního pantheonu na hoře Vítkov. Stejně jako samotný památník i její stavbu výrazně ovlivnily historické zvraty dvacátého století.

Pantheon se sochou? Památník, který se nikdy nestal tím, čím měl být...

„Zvěčniti Jana Žižku“

Funkcionalistický památník na Vítkově byl postaven v letech 1929 až 1932 podle projektu Jana Závorky a byl zamýšlen jako pomník českých legionářů a odbojářů z první světové války. Spolek pro zbudování pomníku Jana Žižky z Trocnova byl však založen již v roce 1882 a své poslání definoval takto: „Zvěčniti Jana Žižku postavením pomníku v obvodu obce Žižkova.“ První soutěž na ztvárnění pomníku se konala 1912, ale žádný návrh nebyl vybrán. Doba první republiky myšlenku na pomník Jana Žižky přála, základní kámen k němu položil prezident Masaryk. Zároveň bylo rozhodnuto i o stavbě Památníku osvobození, jehož budování bylo rovněž za asistence prezidenta zahájeno.

Pomník ale stále čekal. Velmi dlouho trvalo rozhodování o autorovi sochy, po dvou neúspěšných soutěžích na umělecké ztvárnění oslovil spolek přímo tři sochaře – Ladislava Šalouna, Jana Mařatku a pozdějšího autora pomníku Bohumila Kafku.

Sochař, který svou životní sochu nikdy nespátřil

Bohumil Kafka se narodil roku 1878 v Nové Pace, vystudoval sochařsko-kamenickou školu v Hořicích a pak Uměleckoprůmyslovou školu v Praze. Hlávkovo stipendium mu umožnilo studium v Paříži, kde se stal uznávaným umělcem. Francouzská vláda ho za zásluhy o umění jmenoval rytířem řádu Čestné legie. Od roku 1904 byl profesorem uměleckoprůmyslové školy i jejím rektorem, později působil na Akademii výtvarných umění.

Jeho sochy zdobí mimo jiné Obecní dům v Praze, Divadlo na Vinohradech, znám je ale především jako autor jezdecké sochy Jana Žižky. Při studiích na pomník vycházel z literárního díla Aloise Jiráska a také Mikoláše Alše. Nemalé debaty byly vedeny o koni, na kterém Žižka sedí. Po intervenci agrární strany byla rasa koně konzultována s předními hipology a jako model byl vybrán kůň ze státního hřebčína.

Práce na pomníku byly zahájeny v roce 1931 a dokončeny v roce 1942. Za války gestapo neúspěšně pátralo po modelu sochy, jejíž realizaci si z pochopitelných důvodů Němci nepřáli. Model byl rozřezán a uschován na různých místech. Jednotlivé díly byly spojeny a odlity až po válce. Toho se ale její autor nedožil, zemřel 24. listopadu 1942 na zánět slepého střeva.

Největší jezdecká socha na světě? Oblíbený omyl

Bronzová socha Jana Žižky z Trocnova patří mezi největší jezdecké sochy na světě, ale není a dokonce ani v době svého vzniku nebyla největší svého druhu. Na pomyslném prvním místě je bronzová socha Juana de Onate v El Pasu (USA), větší a starší je i pomník prvního vládce sjednocené Itálie Viktora Emanuela II v Římě. Do jeho útrob se údajně vejde 21 lidí a měří 12 metrů na výšku i na šířku.